

TE-aamukahvit

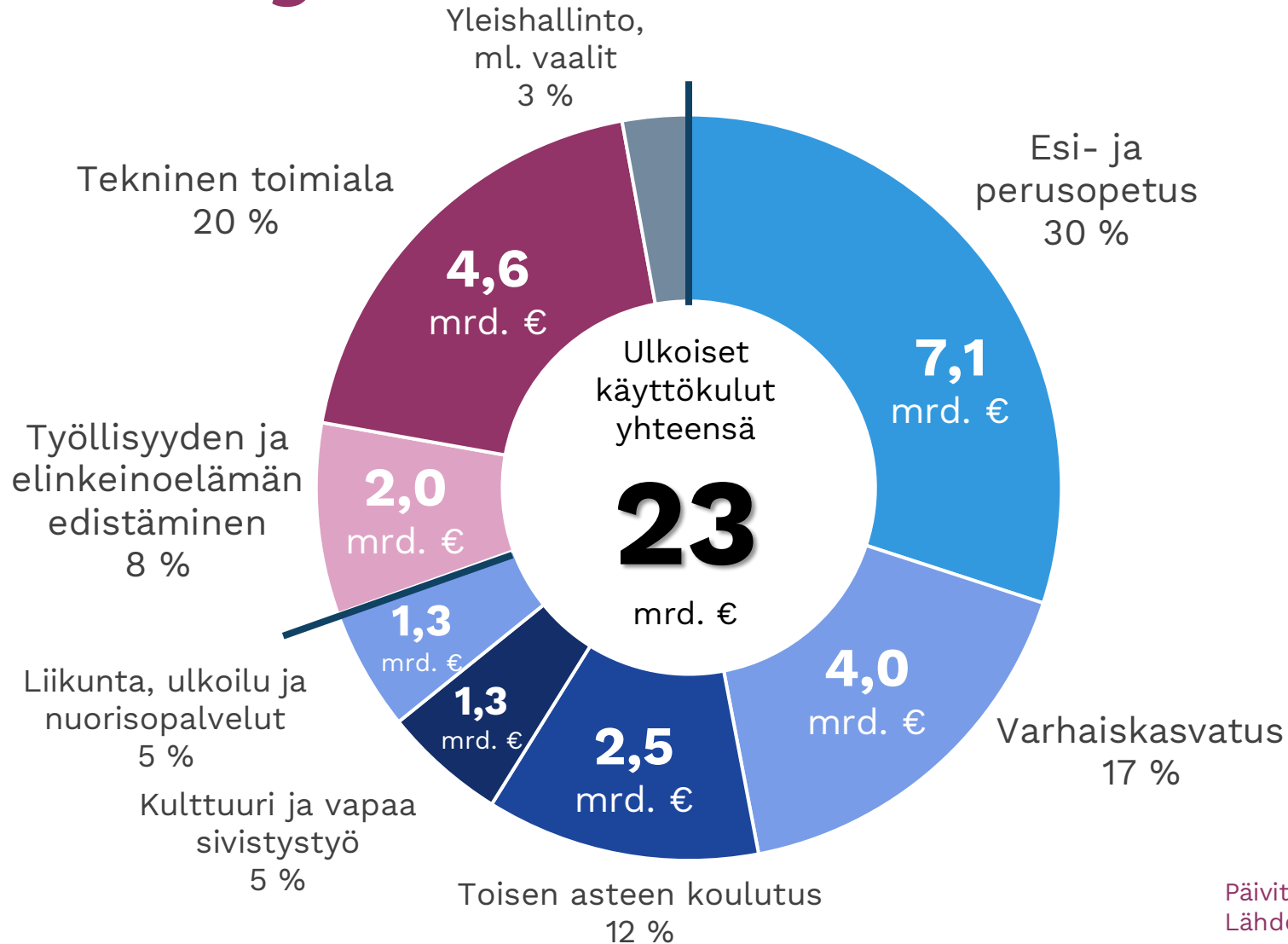
Teams 22.10.2024

Kuntatalous ja TE-uudistus

Sanna Lehtonen

Kuntien TE-tehtävät laajenevat 1.1.2025

Sivistystoimi on kunnan suurin toimiala

Kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2023 ulkoiset käyttökulut, miljardia euroa.

Työllisyyden ja elinkeinoelämän edistämiseksi on huomioitu arvio valtiolta kunnille vuoden 2025 alusta siirtyvien tehtävien kuluista lisättynä kuntien tämän hetkisiin panostuksiin ko. tehtäviin.

Ulkoiset käyttökulut kuvaavat parhaiten tehtävien volyymin. Käyttökulut sisältävä toimintakulujen lisäksi poistot ja arvonalentumiset sekä palveluille kohdenneet vyörytykset ja sisäiset erät.

Ulkoiset käyttökulut eivät ota kantaa siihen miten toiminta rahoitetaan. Kuluihin sisältyy myös asiakasmaksuilla ja myyntituloilla rahoitettu toiminta.

Luvuista on poistettu kuntien välisten yhteistoiminta-alueiden sekä kuntien ja kuntayhtymien väliset erät.

Kuntien talousnäkymät heikkenevät nyt jyrkästi - verotus uhkaa kiristyä joka toisessa kunnassa

Kuntaliiton Talousbarometri, syksy 2024

29.8.2024

(23.9.2024)

VM:n laskelman mukaan TE-uudistus lisää kuntien menoja 901 milj. euroa, mutta...

Hae

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
1	Arvio työvoimapalveluiden kustannuksista vuonna 2023, €													
2	Arviota käytetään siirtymäajan rahoituksen laskennassa vuonna 2025.													
3	Siirtymäajan rahoitukseen vuodelle 2026 käytetään vuoden 2024 arvioita työvoimapalveluiden kustannuksista.													
4	Mäntyharju ja Pertunmaa yhdistetty.													

PALVELUT +685 milj. €

Kunta nro	Kunta	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
5		TE25: Kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus													
6	Manner-Suomi	STM/KELA													
7		Välilehdellä on kuvattu kuntien työttömyysturvan kustannusten nykytilaa sekä uudistuksen jälkeistä kustannusta.													
8		Nykytila perustuu kuntien osarahoittaman työmarkkinatuen tasoon vuonna 2023 (sarake D).													
9		Uudistuksen kustannusarvio perustuu työttömyysetuusjaksojen kertymään vuonna 2023.													
10	286 Kouvola	Uudistus huomioiden rahoitusvastuu olisi vuoden 2023 tasossa													
11		Uudistuksen myötä kuntien osuus työttömyysturvan rahoituksesta													
12		Kuntien laajeneva rahoitusosuus korvataan valtionosuudella													
13		Mäntyharju ja Pertunmaa yhdistetty.													

ETUUSMENOT +216 milj. €

- Kuntatalousohjelma
- Pidennyksen hakeminen alijäämän kattamiskaudelle
- Säädösvalmistelun kuntavaikutusten arviointi
- Talousraportointi
- Valtionosuudet ja

Kunta nro	Kunta	Asukasluku 2023	Nykytila, kuntien osuus työmarkkinatuesta	Uudistuksen mukainen osuus työmarkkinatuesta*	Muutos työmarkkinatuen rahoitusvastuussa	Uudistuksen mukainen osuus peruspäiväraha-asta	Uudistuksen mukainen osuus ansiopäiväraha-asta	Uudistuksen mukainen rahoitusvastuu yhteensä	Muutos rahoitusvastuussa vuoden 2023 tasossa = korvaus
	Manner-Suomi	5 573 310	478 982 410	591 403 832	112 421 422	24 325 676	79 333 918	695 053 426	216 081 016
286	Kouvola	78 880	6 848 401	8 303 909	1 455 507	365 177	1 469 871	10 130 957	3 290 555

...uudistuksen voimaantulohekellä vuonna 2025 kuntien valtionosuutta lisätään vain 823 milj. €

- Tarkemmin:
Kuntien tuloja ts. valtionosuutta lisätään määrällä, jonka **valtio olisi käyttänyt ko. tehtäviin** vuonna 2025.
- Menojen ja tulojen välillä on noin 100 miljoonan ero. Reaalimaailmassa **uudistus ei ole kustannusneutraali.**

TE-uudistus laajentaa kuntien tehtäviä ja lisää menoja vuonna 2025

Lisääntyvien TE-menojen ja -tulojen välillä on 80 miljoonan euron ero

	Kuntien TP 2023 ¹⁾	Arvio vuodesta 2025		Muutos	
			KL arvio	VM TAE 2025	VM 23.9.
Työllisyyspalvelut	240	850	920	+607	+685
Kuntien etuusmeno ts. osuus työmarkkinatuesta	480	695	700	+216	+216
Elinkeinoelämän edistäminen	290	290			?
Yhteensä	1 011	1 900		+823	+900

Kuntien menot lisääntyvät vuodesta 2025 alkaen sekä laajenevien **työllisyyspalvelutehtävien menojen** että laajentuvan **etuuksien maksuvastuun** takia.

Yksittäisen kunnan menojen lisäykseen vaikuttaa TE-järjestäjän ja muiden kuntien välillä tehty **sopimus**.

1) Vuoden 2023 kulut laskettu kuntien ja kuntayhtymien raportoimien ulkoisten käyttökulujen mukaan. Keskinäiset erät eliminoituna. Lähde: Valtiokonttori

ERO -77 milj. €

Päivitetty 23.9.2024

KUNTA LIITTO | Kommunförbundet

Mikko Mehtosen ja Mikko Kesän blogi 20.8.2024

Kuntien kiristynyt taloustilanne varjostaa TE-uudistusta - aiheuttaako uudistus paineen etsiä säästöjä opetuksesta tai korottaa veroja?

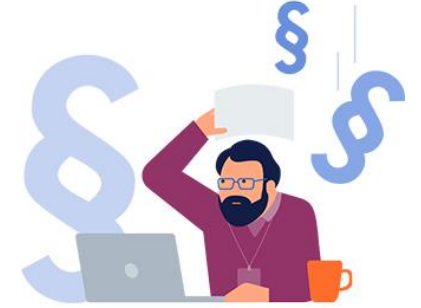

Syksyn lähestyessä kuntien talousarviovalmistelu lähenee kiihkeintä vaihettaan. Kuntakentällä kuhisee nyt erityisesti, kun TE-uudistus etenee kohti käytännön toteutusta. Siinä missä uudistuksen rahoituslaskelmat ovat aiemmin olleet lähinnä suuntaa antavia ja vielä tuolloin toiveitakin herättäviä arvioita, ovat luvut nyt muuttumassa konkreettisiksi raameiksi ja karu totuus myös rahojen vähenemisestä käy esiin. Näistä lähtökohdista kuntien sekä työllisyysalueiden budjettivalmistelu etenee ja tunnelmat lämpenevät. Budjettiraamien kiristyessä kunnat joutuvat valitettavasti pohtimaan säästötoimenpiteitä.

TE-uudistuksen tavoitteet täyttyvät vain, jos kuntien resurssit riittävät tehtävän järjestämiseen

Useita huolia TE-rahoihin liittyen

1. Valtiolta siirtyvät **rahat eivät riitä** siirtyvien menojen rahoitukseen.
2. **Lainsäädäntö ei mahdollista** kustannusvaikuttavimpia palveluprosesseja ja hallitusohjelman tavoitteiden toteuttamista.
3. **Oikeat palvelut oikeille henkilöille** – keskiössä pitkäaikaistyöttömät ja työmarkkinoiden ulkopuolella olevat. Vastuiden jako hyvinvointialueiden kanssa saatava kuntoon!
4. Kuntien **kannustimet palkkatuen käyttöön heikkenevät**. Suurimmat vaikutukset pitkäaikaistyöttömien ja työmarkkinoiden ulkopuolella olevien työllistymiseen.
5. Hallitusohjelman mukaiset sosiaali- ja työttömyysturvan **uudistukset lisäävät toimeentulotuen tarvetta** → kuntien menoja
6. **Tietojärjestelmä uudistukset** lisäävät kuntien menoja

Valtionosuustulo on kokonaisuudessaan yleiskatteinen, vapaasti käytettävä tuloerä.

Vuoden 2025 jälkeen TE-osuutta ei pysty yksiselitteisesti erottamaan kunnalle myönnetystä valtionosuudesta.

”Päähuomio on kiinnitettävä siihen, mitä tuloksia ja vaikutuksia rahalla saa. Näitähän varten kunnat TE-palvelut itselleen halusivat: Jotta vaikuttavuus paranisi ja elinvoima vahvistuisi.”

Kuntaliitto blogi 20.8.2024 / Mikko Mehtonen & Mikko Kesä

**Verotulojen
turvaaminen on
kunnan kestävä
talouden perusta.**

Raha-asioiden ajankohtaiset

Mikko Mehtonen

Korvaus muutoskulujen kattamiseen

- Korvaus maksetaan kertaluonteisesti loppuvuoden 2024 aikana
- Korvaus on laskennallinen
- Raha maksetaan jokaiselle kunnalle
- Kuntien pitää ilmoittaa työ- ja elinkeinoministeriölle:
  - Y-tunnus
  - Pankkitilinumero sekä muita tietoja
  - **Tiedot annettava viimeistään 31.10.2024:** Tarkemmat ohjeet TEM:n kirjeessä
- Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston lausunto

Sidotut kuluerät

- KEHA-keskus on antanut ELY-keskusten käyttöön työkalun, jonka avulla pystytään tuottamaan kuntakohtaista sidontatietoa
  - Viimeisin raportti tällä hetkellä 1.10. tilanteen mukaan
- Sidonnat kasvavat merkittävästi vuoden loppua kohden
  - Esimerkiksi lokakuun tilannetietokin on todennäköisesti hyvin alamittainen
- Lakisääteiset tehtävät korvataan valtionosuuslisäyksillä
- Sidontoja ei korvata

Valtion toiminnan aikana syntyneet kulut

”Kuluhännät”

- Valtion tulee korvata voimaanpanolain perusteella vuoden 2024 syntyneet, mutta käytännössä vuoden 2025 puolella maksuun tulevat kulut
  - Maksuperusteiset: esim. palkkatuki ja starttiraha
  - Suoriteperusteiset: esim. ostolaskut ja hankinnat
- Aikataulullisesti menisi ensi vuoden 2025 puolelle
  - Summat selviävät vuoden vaihteessa
  - Valmistelussa loppuvuodesta 2024
- Joko työllisyysalueille tai kunnille

Kulukorvausten jono

- Harkinnanvaraisten kulukorvausten käsittely on ruuhkautunut massiivisesti
  - Vuoden loppuun mennessä jono kasvaa arviolta 46 000 hakemukseen
- Jonot johtuvat pääosin viime vuosina maahan tulleiden aiempaa isommasta määrästä
- Valtion toiminnan aikana syntyneet kulut korvattava
  - Arvio korvaussummasta 5-10 miljoonaa euroa
- Korvaus ei näillä näkymin kata kuluhakemusten käsittelystä aiheutuvaa lisätyötä

Palkkatukea koskevat muutokset

- HE 120/2024
- Kunnille ja kuntayhtymille palkkatukea voitaisiin myöntää vain:
  - Yli 60-vuotiaille pitkäaikaistyöttömille,
  - Alentuneen työkyvyn asiakkaille
- Palkkatuen kulut osa valtionosuusrahoitusta
  - Kuitenkin: valtionosuutta leikataan HE 120/2024 vedoten 37 miljoonaa
- Palkkatuki ei kerrytä työssäoloehtoaa 1.9.2024 alkaen
  - pl. edellä mainitut erityisryhmät
  - Yksityiselle myönnetty palkkatuki ei myöskään kerrytä
- Kuntalisät ja valtiontukisäännöt

Valtionosuuslaskelmat

- Viimeisimmät valtionosuuslaskelmat syyskuu 2024
  - Lopulliset julkaistaan ennen vuoden vaihdetta
- TE-uudistukseen liittyviä valtionosuuserittelyjen julkaiseminen lopetetaan jossain vaiheessa
  - Siirtymäajan rahoitus vuosina 2025 ja 2026
- Valtionosuus ei ole TE-palvelujen määräraha
- Vaikuttaako valtionosuusuudistus?

TE-palvelut ja talousraportointi

- TE-palvelut osaksi lakisääteistä talousraportointia (Valtiokonttori)
- Tililuettelon muutokset: palkkatuki, starttiraha, KELAn kuntaosuus
- TE- ja Koto-palveluiden uudet palveluluokat
  - Ohjeet: Aura-käsikirja¹⁾
  - Kulut jaetaan palveluluokilla aiheuttamisperiaatteen²⁾ mukaan
- Vastuukunta raportoi tiedot yksityiskohtaisesti
- Sopimuskunta raportoi kunnat karkeammalla tasolla
- Kuntalisät ongelmallisia
  - Ohjeet käskevät kohdentamaan ei-lakisääteisiin?

1) <https://www.valtiokonttori.fi/maaraykset-ja-ohjeet/kuntien-ja-kuntayhtymien-automaattisen-talousraportoinnin-kasikirja-aura/>

2) <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2012/2262-kustannuslaskentaopas-kunnille-ja-kuntayhtymille>

Etuuskulujen budjetointi

E	F	G	H	I
Uudistuksen mukainen osuus työmarkkinatuesta*	Muutos työmarkkinatuen rahoitusvastuussa	Uudistuksen mukainen osuus peruspäivärahasta	Uudistuksen mukainen osuus ansiopäivärahasta	Uudistuksen mukainen rahoitusvastuu yhteensä
591 403 832	112 421 422	24 325 676	79 333 918	695 063 426
452 533	180 451	26 031	110 279	588 843
121 309	30 621	14 230	31 178	166 718

- Etuuskulut reagoivat aiempaa nopeammin työttömyyden muutoksiin
  - Varmuusmarginaali
- Lähtötaso: Uudistuksen mukainen rahoitusvastuu yhteensä
- Miten kuntakohtainen työttömyystilanne on kehittynyt 2023 vuodesta?
  - VOS-laskelmien arviot vuoden 2023 poikkileikkaustiedoilla
  - Mitä Tilastokeskuksen¹⁾ tai TEM:n tilastot näyttävät viime aikaisesta kehityksestä
  - Onko tiedossa kuntakohtaisia ”uutisia”
- Työttömyyden rakenne vaikuttaa etuuskuluihin paljon

TE-uudistukseen liittyviä kirjanpito-kysymyksiä

Sari Korento

Tililuettelo sekä kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaosto

- Tililuettelon ohjeistus perustuu kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston yleisohjeisiin ja lausuntoihin sekä Tilastokeskuksen jaotteluihin

<https://kirjanpitolautakunta.fi/hyvinvointialue-ja-kuntajaosto>

KILA

Suomi Svenska

Etusivu Kirjanpitolautakunta Lausunnot ja poikkeusluvut Yleisohjeet Hyvinvointialue- ja kuntajaosto Yhteystiedot Palaute

Kirjanpitolautakunta / fi / Hyvinvointialue- ja kuntajaosto

Kuntien lausunnot
Kuntien voimassaolevat yleisohjeet
Hyvinvointialueiden lausunnot
Hyvinvointialueiden voimassaolevat yleisohjeet

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaosto

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaosto antaa ohjeita ja lausuntoja kuntalain ja hyvinvointialueesta annetun lain kirjannitoa, tilinlääpäästä, konsernitilinlääpäästä ja toimintakertomusta koskevien

Lomapalkkavelka ja siirtyvä omaisuus

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston lausunto 138/2023 työvoimapalvelu-uudistuksessa kuntiin ja kuntayhtymiin siirtyvien omaisuus- ja pääomaerien käsittelystä kunnan ja kuntayhtymän kirjanpidossa

- Työvoimapalvelujen järjestämistä koskevan voimaantulon mukaan:
  - kunnille ja kuntayhtymille siirtyy 1.1.2025 siirtyvään henkilöstöön kohdistuva **lomapalkkavelka**
  - **valtio korvaa.**
- Lisäksi työvoimaviranomaisille siirtyvät työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen liittyvä **irtaimisto**, irtaimen omaisuuden omistusta, hallintaa ja käyttöä koskevat oikeudet sekä immateriaaliset oikeudet ja luvat
  - **korvauksetta**

Lomapalkkavelka ja siirtyvä omaisuus/ lausunto 138/2023

Lomapalkkavelka

- Kunnat ja kuntayhtymät kirjaavat niille siirtyvän **lomapalkkavelan tilikauden 2025 aloittavassa taseessa muuksi saamisiksi valtiolta ja siirtovelaksi henkilöstölle (lomapalkka-jaksotus)**.
  - Lomapalkkavelan siirto ei vaikuta kunnan tai kuntayhtymän tuloslaskelmaan.

Siirtyvä omaisuus

- Kuntiin ja kuntayhtymiin korvauksetta siirtyvä omaisuus katsotaan täydeksi rahoitusosuudeksi, jolloin siitä ei synny poistettavaa hankintamenoa
- Siirtyvän omaisuuden luovutusarvoa ja siihen liittyvää rahoitusosuutta **ei esitetä tilikauden 2025 tapahtumana, eikä omaisuuden luovutusarvoa merkitä taseeseen**.
- Korvauksetta saatuja arvoltaan merkittäviä omaisuuseriä on perusteltua kuitenkin seurata nimikkeenä pysyvien vastaavien erilliskirjanpidossa.

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston lausunto eräistä työvoimapalveluihin liittyvistä kirjanpitokysymyksistä

- Lausunto julkaistaan lähipäivinä
- Lausunnossa käsitellään lomapalkkavelan ja siirtyvän omaisuuden lisäksi mm. seuraavien erien kirjanpidollista käsittelyä
  - valtion rahoitus työvoimapalvelujen järjestämiseen
  - valtion kunnille maksamat korvaukset
  - kuntien maksuosuudet
  - kunnan maksamat tuet ja avustukset
  - siirtyvien päätösten perusteella maksettavaksi tulevat tuet ja korvaukset
  - Eriytetyn toiminnan tuloslaskelmakaava

TE- palveluihin liittyvien valtion korvausten käsittely kirjanpidossa

Korvaus	Kirjanpito	Kirjauseruste
Yleiskatteinen ja laskennallinen valtionrahoitus	Valtionosuudet	Suoriteperustetta vastaava tapa (myöntöpäätös)
Valtion korvaus kolmannelle osapuolelle tuotetuista suoritteista	Myyntituotot (ns. täyden korvauksen periaatteella saadut korvaukset)	Suoriteperustetta vastaava tapa (myöntöpäätös, lopullinen oikeus tukeen syntynyt)
Kohdennettu valtionavustus käyttötalouteen	Tuet ja avustukset	Suoriteperiaatetta vastaava tapa (lopullinen oikeus tukeen syntynyt)
Kohdennettu valtionavustus investointeihin	Investointien rahoitusosuus (pysyvien vastaavien vähennys)	Suoriteperiaatetta vastaava tapa (lopullinen oikeus tukeen syntynyt)
Korvaus valtion puolesta maksetuista eristä	Muut saamiset	Maksuperuste
Korvaus valtiolta siirtyvästä lomapalkkavelasta	Muu saaminen valtiolta ja siirtovelka henkilöstölle, aloittava tase (lakiin perustuva siirto)	Suoriteperustetta vastaava tapa (siirtohetki)

Kiitos. Ollaan yhteyksissä!

Sanna Lehtonen
+358 9 771 2079, +358 50 575 9090,
Sanna.Lehtonen@kuntaliitto.fi

Mikko Mehtonen
+358 9 771 2645, +358 50 592 8986,
Mikko.Mehtonen@kuntaliitto.fi

Sari Korento
+358 9 771 2616, +358 50 047 6747,
Sari.Korento@kuntaliitto.fi

www.kuntaliitto.fi